

SXEDIO.32J

1.10.1906: Ο ΝΟΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΛΟΓΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΜΟΥΧΤΑΡΩΝ ΚΑΙ ΑΖΑΔΩΝ ή ΜΕΛΩΝ ΤΩΝ ΧΩΡΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ

Ενώ με το προηγούμενο σύστημα που ίσχυε μέχρι το 1906 υποδεικνύονταν τέσσερις για το αξίωμα του Μουχτάρη και ο Αρμοστής επέλεγε ένα από αυτούς, με τις αλλαγές που επέφερε στο νόμο ο νέος Υπάτος Αρμοστής Κιγκ Χάρμαν τώρα η εκλογή των νέων κοινοταρχών θα γινόταν με διαφορετικό τρόπο.

Οι εκλογείς θα συνέρχονταν σε συνέλευση και εκεί θα επέλεγαν τον εκλεκτό τους για περίοδο δύο χρόνων.

Όταν σε ένα χωριό υπήρχαν Έλληνες και Τούρκοι θα εκλέγονταν δύο Μουχτάρηδες, εκτός αν ο αριθμός των κατοίκων (χριστιανών ή μουσουλμάνων) ήταν κάτω των 30 οπότε θα εκλεγόταν μόνο ένας κοινοτάρχης και από τις δύο κοινότητες.

Ο Μουχτάρης θα ορκιζόταν ότι θα υπηρετούσε το Βασιλέα Εδουάρο Ζ, ήταν υπεύθυνος για να διαφυλάσσει τη δημόσια τάξη στο χωριό του και να βοηθά την Κυβέρνηση στην εφαρμογή των Νόμων.

Με το νέο νόμο ρυθμιζόταν επίσης η εκλογή τεσσάρων Αζάδων ή μελών των χωριτικών αρχών οι οποίοι θα βοηθούσαν ουσιαστικά τον Κοινοτάρχη στην εκτέλεση των καθηκόντων του.

Προβλεπόταν από το Νόμο (Νόμος περί της εκλογής των Μουχταρών και Αζάδων και περί διακανονισμού των καθηκόντων των Μουχταρών) που δημοσιεύθηκε στις 29 Ιουνίου 1906 στην επίσημη εφημερίδα της Κύπρου και με βάση τον οποίο ακολούθησε η νέα μέθοδος επιλογής των κοινοταρχών:

1. Ο παρών Νόμος μπορεί να αποκαλείται ως ο "Περί Χωριτικών αρχών Νόμος του 1906.

2. Για σκοπούς του παρόντος Νόμου ο όρος "εκλογείς" εννοεί κάθε κάτοικο χωριού ή συνοικίας του οποίου το όνομα φαίνεται στον εκλογικό κατάλογο του αμέσως προηγούμενου έτους για την εκλογή μελών

για το Νομοθετικό Συμβούλιο.

3. Με την επιψήφιση του παρόντος Νόμου και στο εξής, για κάθε χωριό και κάθε συνοικία κάθε πόλης ή χωριού, θα εκλέγεται, κατά τον τρόπο που προνοείται κατωτέρω Μουχτάρης ή Μουχτάρες.

4. Για κάθε χωριό ή κάθε συνοικία πόλης θα εκλέγεται ένας μεν Μουχτάρης από τους Έλληνες χριστιανούς εκλογείς, από τη δική τους κοινότητα, ένας δε άλλος από τους Μουσουλμάνους εκλογείς, από τη δική τους Κοινότητα. Νοείται όμως πάντοτε, όταν κατά την τελευταία Απογραφή, ο μικτός πληθυσμός χωριού ή συνοικίας, που αποτελείται από Έλληνες Χριστιανούς και Μουσουλμάνους, δεν περιέχει είτε από την ελληνική χριστιανική κοινότητα είτε από τη Μουσουλμανική κατά την περίπτωση, πληθυσμό **30** κατοίκων, τότε θα εκλέγεται ένας μόνο Μουχτάρης και αυτός θα ελέγεται από τους εκλογείς και της ελληνικής χριστιανικής κοινότητας και της Μουσουλμανικής.

5. Κατά την εβδόμη ημέρα του μηνός Δεκεμβρίου του έτους **1906** ή πριν από αυτήν και κατά την ίδια ημέρα μετά από κάθε διετία ο τοιχοκολλείται από το διοικητή σε περίοπτο τόπο στο χωριό γνωστοποίηση με την οποία θα προσκαλούνται οι εκλογείς να παραστούν σε συνέλευση, που θα συγκροτηθεί κατά την τελευταία Κυριακή του πιο πάνω μηνός υπό την προεδρία εκείνου τον οποίο θα διόριζε ο διοικητής, προς εκλογή Μουχτάρη ή Μουχταρών. Το αποτέλεσμα της τέτοιας εκλογής, μαζί με τον αριθμό των υπέρ κάθε υποψηφίου ψηφισάντων εκλογέων θα εκτίθεται αμέσως στο διοικητή του διαμερίσματος από το πρόσωπο που προήδευσε της εκλογής. Κάθε ένας δε ο οποίος θα εκλεγεί Μουχτάρης, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, θα κατέχει το υπούργημα του για μια διετία από την πρώτη ημέρα του επομένου μηνός Απριλίου από την εκλογή του.

6. Εάν οι εκλογείς αποτύχουν να εκλέξουν λόγω οποιασδήποτε αιτίας Μουχτάρη κατά τον τρόπο όπως διαγράφεται από το αμέσως προηγούμενο άρθρο, ή εάν ο

εκλεγείς ενίσταται να υπηρετήσει ως Μουχτάρης, το Μετζιλίσι Ιταρέ του Διαμερίσματος θα διορίζει άλλο πρόσωπο που θα κατέχει τα προσόντα για να υπηρετήσει αντί του εκλεγέντος.

7. Τα ακόλουθα πρόσωπα θα εξαιρούνται από τη Μουχταρική υπηρεσία: Όλοι οι λειτουργοί της χριστιανικής θρησκείας, όλοι όσοι κατέχουν υπουργήμα ή διορισμό από την Κυβέρνηση της Κύπρου, όλα τα μέλη του Νομοθετικού Συμβουλίου της Κύπρου, όλα τα μέλη κάθε Δημοτικού ή Διοικητικού Συμβουλίου στην Κύπρο, όλοι όσοι εξασκούν στην Κύπρο τα διάφορα επαγγέλματά τους στην πράξη, δικηγόροι, δάσκαλοι και (πρακτήρες) ιατροί.

8. Υπό το κράτος των εξαιρέσεων που απαριθμούνται στο αμέσως προηγούμενο άρθρο, κάθε κάτοικος χωριού ή συνοικίας, ο οποίος έχει συμπληρωμένο το τριακοστό έτος της ηλικίας του και του οποίου το όνομα φαίνεται στον εκλογικό κατάλογο για την εκλογή μελών για το Νομοθετικό Συμβούλιο της Κύπρου του αμέσως προηγούμενου χρόνου, θα έχει τα προσόντα όπως υπηρετήσει ως Μουχτάρης και θα υπόκειται σε τέτοιαν υπηρεσία.

9. Κάθε Μουχτάρης θα υπόκειται για κακή διαγωγή ή αμέλεια καθήκοντος, σε παύση από το Μεγάλο Άρμοστή σε περίπτωση δε που αποθάνη κάποιος Μουχτάρης ή αποστερηθεί των προσόντων ενέργειας ή καταστεί ανίκανος προς ενέργεια ή παυθεί κατά το χρονικό διάστημα της υπηρεσίας του το Μετζιλίσι Ιταρέ του διαμερίσματος μπορεί αμέσως να διορίζει κάποιο ικανό και κατάλληλο πρόσωπο, όπως υπηρετήσει ως Μουχτάρης για το χωριό ή τη συνοικία για το υπόλοιπο χρονικό διάστημα υπηρεσίας του.

Να τηρεί ως Μουχτάρης του χωριού ή της συνοικίας σφραγίδα την οποία να επιθέτει σε όλα τα πιστοποιητικά ή έγγραφα που την χρειάζονται. Νοείται όμως, πάντοτε, ότι θα επιτρέπεται στην επιτροπεία κάθε χωριού ή συνοικίας να έχει χωριστή σφραγίδα η οποία να φυλάσσεται από το μαλύτερο μέλος της επιτροπής.

Να παρέχει στο Διοικητή του διαμερίσματος ή

τον Μουδύρη του Ναχιέ πληροφορίες για κάθε ακίνητη περιουσία η οποία θα περιερχόταν στο κράτος λόγω έλλειψης κληρονόμων, που να δικαιούνται να την κληρονομήσουν. Νοείται, όμως, πάντοτε, ότι κανένας Μουχτάρης λόγω του υπουργήματος του δεν θα αποστερείται του δικαιώματος να λαμβάνει, για παροχή τέτοιων όπως αναφέρθηκε πληροφοριών, την οποίαν αμοιβή θα δικαιούτο να πάρει οποιοσδήποτε άλλος.

Να παρέχει κατάλυμα, τροφή και φοράδα όταν υπάρχει ανάγκη τέτοιων, επί προπληρωμή στις αποκοπτιές τιμές του Μεδζιλισί Ιταρέ του διαμερίσματος από καιρού σε καιρό σε κάθε λειτουργό της Κυβέρνησης, που περιοδεύει κατά την εκτέλεση του καθήκοντος του.

Να εκθέτει στην αρμόδια τοπική αρχή κάθε περίπτωση χρήσης ψευδών ή άδικων σταθμών ή μέτρων των οποίων η χρήση απαγορεύεται διά Νόμου όταν αυτή περιέλθει σε γνώση του.

Να παρέχει στο Διοικητή του διαμερίσματος ή τον Μουδύρη του Ναχιέ ή κάποιον αστυνομικό ή χοροφύλακα πληροφορίες για την εμφάνιση οποιασδήποτε κολλητικής ή λοιμώδους ασθένειας και να παρέχει καθε πιστοποιητικό για κινητή ή ακίνητη περιουσία όταν δεν υπάρχει κώλυμα που να δικαιολογεί την παροχή του.

10. Ο κάθε εκλεγέας όπως υπηρετήσει ως Μουχτάρης κάποιου χωριού ή συνοικίας θα προσέρχεται στο γραφείο του διοικητή του Διμερίσματος στο οποίο βρίσκεται το χωριό ή η συνοικία κατά κάποια ημέρα, την οποία ορίζει, το γρηγορότερο ο διοικητής και στην παρουσία του θα ορκίζεται κατά τον τύπο που ορίζεται από τη θρησκεία του τον ακόλουθο όρκο:

"Εγώ ο Α.Β. ορκίζομαι να υπηρετήσω πιστά την Αυτού Μεγαλειότητα τον Βασιλέα Εδουάρχο τον Ζ, τους κληρονόμους και διαδόχους του κατά την διάρκεια της εκτέλεσης των καθηκόντων μου ως Μουχτάρου".

11. Ο κάθε ένας ο οποίος κατέχει τα προσόντα για να υπηρετήσει ως Μουχτάρης κα διορίστηκε ως

τέτοιος για κάποιο χωριό ή συνοικία και αφού κληθεί κατάλληλα για να ορκισθεί και να αναλάβει το υπούργημα το αποποιηθεί ή χωρίς εύλογη αιτία παραδεκτή από το Μεγάλο Αρμοστή, αμελήσει να προσέλθει και να ορκισθεί θα είναι ένοχος αξιόποινης πράξης και θα υπόκειται σε πρόστιμο που δεν υπερβαίνει τις πέντε λίρες, κάθε ένας δε ο οποίος ορκίστηκε κατάλληλα ως Μουχτάρης αποποιηθεί ή από πρόθεση αμελήσει να ενεργήσει την εκτέλεση της υπηρεσίας του, θα υπόκειται για κάθε τέτοια αξιόποινη πράξη σε πρόστιμο που δεν υπερβαίνει τη μια λίρα.

12. Κάθε Μουχάρης θα έχει στο διαμέρισμα στο οποίο βρίσκεται το χωριό ή η συνοικία του όλες τις εξουσίες, άδειες, προστασίες και προνομίες που χωροφύλακα του οποίου ο ορισμός δίδεται από το άρθρο τρία του Περί των δικαστηρίων της Κύπρου διατάγματος του **1882**, αλλά δεν θα είναι υπόχρεως χωρίς ειδικό ένταλμα Πταισματοδικείου να εκτελεί χρέη χωροφύλακα πέραν του χωριού ή συνοικίας για τα οποία έχει διορισθεί.

Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου η λέξη "Χωριό" θα συμπεριλαμβάνει το σύνολο των γαιών που ανήκουν σε κάθε χωριό.

13. Θα είναι καθήκον κάθε Μουχτάρη-

Να φυλάσσει τη δημόσια τάξη μέσα στο χωριό ή τη συνοικία στην οποία διορίστηκε Μουχτάρης.

Να αποστέλλει το συντομότερο δυνατό στον πλησιέστερο αστυνομικό σταθμό πληροφορίες για κάθε σοβαρό έγκλημα ή δυστύχημα, το οποίο θα συνέβαινε στη μοχταρική του περιφέρεια.

Να βοηθά τους λειτουργούς της Κυβέρνησης στη συλλογή των δημοσίων προσόδων.

Να δημοσιεύει στο χωριό ή τη συνοικία του, όσες γνωστοποιήσεις, προκηρύξεις και λοιπά επίσημα έγγραφα του αποστέλλει προς τούτο ο διοικητής του διαμερίσματος ή ο μουδίρης του Ναχιέ.

Να εκτελεί όλα τα εντάλματα εκτέλεσης τα οποία θα παραδίδονταν σ' αυτόν προς τούτο από ή εκ μέρους του Εισαγγελέα της του διαμερίσματος.

Να διεξάγει όσες πωλήσεις ακινήτων κτημάτων προσκαλείται από τον Προϊστάμενο Κτηματολογικό Λειτουργό του Διαμερίσματος για να διεξαγάγει.

Να τηρεί βιβλίο όλων των γεννήσεων και θανάτων που συμβαίνουν στο χωριό ή τη συνοικία και να αποστέλλει αντίγραφο αυτού μια φορά κάθε τριμηνία, προς τον Μουδίκη του Ναχιέ ή το διοικητή του διαμερίσματος.

(5). Εάν κάποιος Αζάς αποθάνει ή καταστεί στερημένος των προσόντων προς ενέργεια ή ανίκανος προς ενέργεια ή παραιτηθεί από το υπουργημά του ο Μουχτάρης να συγκαλεί συνέλευση των εκλογέων με γνωστοποίηση την οποία θα τοιχοκολλεί σε περίοπτο τόπο του χωριού ή της συνοικίας δέκα τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημέρα που ορίστηκε η συνέλευση για τον σκοπό αυτό. Κατά τη συνέλευση αυτή οι εκλογείς θα εκλέγουν κατά τον τρόπο που λέχθηκε προηγουμένως, κάποιο πρόσωπο προς πλήρωση της θέσης που χηρεύει, ο δε Μουχτάρης θα αναγγέλλει τότε το όνομα του εκλεγέντος στο διοικητή του διαμερίσματος, εάν δε οι εκλογείς παραλείψουν να το πράξουν ο Μουχτάρης θα εκθέτει το πράγμα προς τον αναφερθέντα διοικητή, ο οποίος θα συγκαλεί συνέλευση του Μετζιλισίου Ιταρέ, όπως τούτο διορίσει κάποιο πρόσωπο προς πλήρωση, κατά τον τρόπο που διατάσσει το προηγούμενο εδάφιο για τη θέση που χηρεύει.

14. Κάθε ένας ο οποίος χωρίς καλή ή αποχρώσα αιτία αποποιηθεί ή αμελήσει όταν προσκληθεί προς τούτο, να παράσχει βοήθεια και αρωγή σε κάποιο Μουχτάρη κατά την εκτέλεση του καθήκοντος του Μουχτάρη αυτού για τη φύλαξη της δημόσιας ταξης ή τη νόμιμη σύλληψη οποιουδήποτε κακούργου ή υπόπτου προσώπου, θα είναι ένοχος αξιόποινης πράξης και θα υπόκειται σε κάθε αξιόποινη πράξη σε πρόστιμο που δεν υπερβαίνει τις τρεις λίρες.

15. Οι διοριζόμενοι Μουχτάρης με βάση τον παρόντα νόμο θα δικαιούνται να λαμβάνουν ως προς διάφορες υποθέσεις που αναφέρονται στο δελτίο του παρόντος νόμου τα οριζόμενα δικαιώματα, κανέναν δε

Μουχτάρης δεν θα δικαιούται να απαιτεί οποιονδήποτε δικαίωμα που δεν διατάσσονται από τον παρόντα Νόμο ή οποιονδήποτε νόμο που θα θεσπισθεί στο μέλλον και κάθε Μουχτάρης λαμβάνοντας ή απαιτώντας τέτοιο δικαίωμα ή εν γνώσει του παρέχει ψευδές πιστοποιητικό θα υπόκειται σε πρόστιμο που δεν θα υπερβαίνει τις δέκα λίρες.

16. (1). σε κάθε χωριό ή συνοικία και ως προς κάθε κοινότητα, που δικαιούται σύμφωνα με τον παρόντα νόμο να αντιπροσωπεύεται από το Μουχτάρη, θα εκλέγονται κατά τον τρόπο που τίθεται πιο πάνω, τέσσερα πρόσωπα, όπως αυτά υπηρετούν ως Αζάδες (αυτοί στον παρόντα Νόμο αναφέρονται με το όνομα " Η χωριτική Επιτροπή".

(2) Οι εκλογείς θα διεξάγουν τις εκλογές αυτές κατά τη συνέλευση, που θα συγκροτείται σύμφωνα με το άρθρο πέντε κατά τον ίδιο χρόνο και τρόπο κατά τον οποίο εκλέγονται σύμφωνα με τον παρόντα Νόμο οι Μουχτάρεις.

(3) Ο κάθε δικαιούμενος να εκλεγεί Αζάς, πρέπει να είναι κάτοχος των ιδίων προσόντων που απαιτείται με βάση το άρθρο οκτώ, να έχει ο Μουχτάρης και θα παραμένει στην εξουσία για το ίδιο χρονικό διάστημα.

(4). Όταν για οποιαδήποτε αιτία, οι εκλογείς παραλείψουν να εκλέξουν τόσους Αζάδες όσους προβλέπει ο παρόν Νόμος, το Μεδζιλίσι Ιταρέ του διαμερίσματος θα διορίζει πρόσωπα τα οποία να υπηρετήσουν ως Αζάδες, τα οποία έχουν τα προσόντα και τα πρόσωπα που θα διορισθούν από το Μεδζιλίσι Ιταρέ θα τηρούν το αξίωμα τους ως Αζάδες μέχρι τη λήξη του χρονικού διαστήματος που αναφέρεται στο εδάφιο **3** του παρόντος άρθρου.

Τα μέλη του Νομοθετικού Συμβουλίου της Κύπρου, όλα τα μέλη κάθε Δημοτικού ή Διοικητικού Συμβουλίου στην Κύπρο, όλοι οι εξασκούντες πράγματι στην Κύπρο τα διάφορα τους επαγγέλματα, δικηγόροι, διδάσκαλοι και πρακτῆρες.

17. Επιτρέπεται στο Μεγάλο Αρμοστή να προνοεί από καιρού σε καιρό, για το σχηματισμό σε οποιαδήποτε πόλη ή χωριό νέων συνοικιών και από καιρού σε καιρό να μεταβάλλει τον αριθμό των συνοικιών σε οποιαδήποτε πόλη ή χωριό και να ορίζει ή μεταβάλλει τα σύνορα οποιουδήποτε χωριού ή των συνοικιών οποιασδήποτε πόλης ή χωριού.

18. Ο "περί Μουχταρων Νόμος του 1891" ακυρώνεται με τον παρόντα, αλλά χωρίς βλάβη οποιουδήποτε έχει διαπραχθεί.

19. Ο παρών Νόμος θα τεθεί σε ισχύ από την πρώτη Οκτωβρίου 1906.